

Anmeldelser af vold er steget 40 pct. men helt særlige forhold i 2015 og 2016 udgør op imod $\frac{3}{4}$ af stigningen

INDLÆG

XX.2025

Af forskningsprofessor og chef for forskning i marginaliserede grupper, Lars Højsgaard Andersen
ROCKWOOL Fonden

Fra 2014 til 2024 steg antallet af anmeldelser om simpel og kvalificeret vold med ca. 43 procent. I absolutte tal var det en stigning fra ca. 9.400 anmeldelser i 2014 til ca. 13.400 i 2024.

Dette tal bruges i den offentlige debat som indikator for en markant stigning i vold i samfundet. Denne gennemgang viser dog, at en betydelig del af stigningen skete for mere end syv år siden, og falder sammen med ændrede administrative praksisser. Faktisk er helt op imod $\frac{3}{4}$ af stigningen på de 43 pct. mere end syv år gammel og formentlig tæt knyttet til ændrede administrative praksisser. Den markante stigning i anmeldelser er derfor næppe et tegn på en lige så markant stigning i den faktiske risiko for at blive udsat for vold. Der er en stigning, men den er langt mindre.

Fra 2014 til 2017 steg antallet af voldsanmeldelser med ca. 30 procent (fra ca. 9.400 til ca. 12.100 anmeldelser). I perioden fra 2017 til 2024 er stigningen derimod begrænset til ca. 10 procent (fra ca. 12.100 til ca. 13.400 anmeldelser).

Tilbage i 2017 lavede [Britta Kyvsgaard for Justitsministeriets Forskningskontor en analyse](#) af den markante stigning i antallet af voldsanmeldelser som skete for ti år siden. Ifølge den analyse er det nødvendigt at forstå mindst to markante administrative ændringer, hvis man vil forstå stigningen.

Den første administrative ændring omhandler Erstatningsnævnet. For Erstatningsnævnet, som afgør ansøgninger om erstatning til personer, der har fået en fysisk eller psykisk personskade som følge af en straffelovsovertrædelse, ændrede praksis i midten af 2015. Ændringen betød, at det nu, i forbindelse med vold og trusler under udførelsen af arbejdet, skulle dokumenteres, at der forelå pædagogiske og/eller behandlingsmæssige hensyn til gerningspersonen, hvis man skulle kunne opnå erstatning *uden* at der forelå en politianmeldelse af volden.

Den administrative ændring gjorde, at fx privatansat plejepersonale eller lærere på privatskoler som blev udsat vold og trusler i forbindelse med deres arbejde [i højere grad politianmeldte volden, fordi de vurderede, at det gjorde det nemmere at søge erstatning](#). Der tælles altså kort og godt mere med af denne type af vold, som formentlig hele tiden har været der. Ifølge Kyvsgaards analyse kan helt op imod en femtedel af stigningen i anmeldelser for vold fra 2015 til 2016 formentlig skyldes denne ændring.¹

Den anden administrative ændring omhandler den såkaldte "Overgrebspakke" fra 2013. Den blev vedtaget med det mål at beskytte børn og unge mod overgreb. Centralt i den pakke stod, at kommunerne skulle sikre klare procedurer for håndteringen af mulige overgrebssager, herunder hvordan samarbejdet med politiet skulle håndteres. Ifølge Kyvsgaards analyse er den følgende øgede opmærksomhed og samarbejdet med politiet formentlig en faktor i, at der fra 2015 til 2016 skete en hele 90 procents stigning i anmeldelser af vold begået mod børn i alderen 0-14 år og en tilsvarende stigning på hele 128 procent i anmeldelser af vold begået af forældre eller bedsteforældre. Ligeledes var en stor del af stigningen i vold begået enten i egen eller gerningspersonens bolig. Meget tyder altså på, at vold i familier i stærkt stigende grad nu førte til politianmeldelse, hvor sagerne af kommuner og socialforvaltning tidligere blev håndteret uden politiets indblanding.

Kyvsgaard lister også andre mulige forklaringer på den pludselige stigning. Men ovenstående fremstår som de klart vigtigste. Altså at ændringer i administrative praksisser kan have medført en øget anmeldelsestilbøjelighed. For en stor dels vedkommende er der således næppe kommet mere vold, end der var for knap ti år siden, men der tælles kort og godt mere med. Der bemærkes dog, at der også skete en stigning ud over de her nævnte ændringer. Men den stigning var blot langt mindre end, hvad der stammer fra de administrative ændringer.

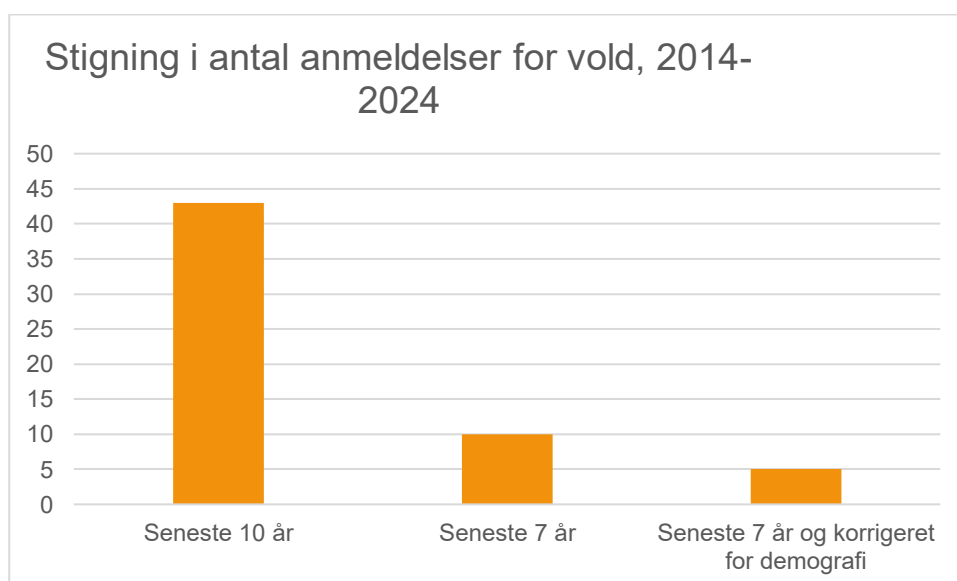
Siden det gevaldige hop opad i antallet af voldsanmeldelser for knap ti år siden, er der dog stadig sket en stigning. Den er dog langt mindre og påvirket af den demografiske udvikling:

Figur 1 viser den procentvise stigning i anmeldelser for vold alt efter om man fokuserer på de seneste ti år eller de seneste syv år. Figurens første søjle viser, at hvis man ser over de seneste ti

¹ Størstedelen af de sager, som den administrative ændring hos Erstatningsnævnet er relevant for, omhandler offentlig ansatte og anmeldes derfor typisk som *vold og trusler mod nogen i offentlig tjeneste* (Straffelovens § 119). Den type af anmeldelser steg da også med hele 66 procent hen over 2015/2016, ifølge Kyvsgaards analyse. Men § 119 er netop ikke talt med i den stigning, der undersøges i nærværende analyse. Det er også derfor, der gives eksempler på privatansatte i teksten her.

år – altså tilbage til før de administrative ændringer, som Kyvsgaard analyserede – så lander man på den famøse ca. 40 procents stigning.

Men figurens anden søjle viser, at hvis man i stedet ser på de seneste syv år, og dermed tager højde for de ændrede administrative praksisser, der blev indført i de første år af den 10-årige periode, så er stigningen noget mere beskeden: 10 procent (fra ca. 12.100 til ca. 13.400 anmeldelser).

Det hører også med til billedet, at vi i perioden er blevet markant flere mennesker i Danmark, fra ca. 5,7 mio. mennesker i 2017 til tæt på 6 mio. i 2024. Flere mennesker vil alt andet lige betyde mere kriminalitet. Endvidere er det veldokumenteret, at [voldskriminalitet overvejende begås af yngre mænd](#).

Tredje søjle i figur 1 viser derfor udviklingen i antal anmeldelser i forhold til antallet af mænd i alderen 10-35 år. Når stigningen på den måde korrigeres for demografi, falder den til ca. 5 procent i relative termer.

Sammenfattende viser analysen, at den observerede stigning i voldsanmeldelser, når man ser ti år tilbage, i høj grad påvirkes af ændrede registreringspraksisser i starten af perioden. Ser man på perioden efter ændringerne, er stigningen væsentligt mindre. Dertil påvirkes tallene af befolkningsvækst. Når disse faktorer indregnes, fremstår stigningen i anmeldelser som mere beskeden, og den - målt i forhold til størrelsen af den demografisk mest relevante gruppe - udgør ca. 5 procent.